

Sfânta Împărtășanie este Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos pe Care le primim la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie "spre iertarea păcatelor și spre viața de veci"

Interviu cu Î.P.S. Dr. Serafim Joantă – Arhiepiscopul Ortodox Român al Germaniei, Austriei și Luxemburgului și Mitropolitul Europei Centrale și de Nord

Viața duhovnicească așa cum este trăită în Biserică nu poate fi epuizată în cuvinte. Specificul Ortodoxiei autentice nu este teoria pe marginea adevărilor de credință, ci închinarea așa cum spune și Sfântul Evagrie Ponticul în cuvintele: "teolog este cel care se roagă și cel care se roagă este teolog." Elementele fundamentale ale Ortodoxiei sunt: Sfintele Slujbe și Sfintele Taine, Sfânta Liturghie și Dumnezeiasca Euharistie, Ecclesialitatea, angajarea ascetică și mistică în corabia Bisericii, pentru că viața creștină presupune un efort, o nevoiță și existența reperelor dogmatice. Practicarea lor conduce la libertatea Duhului, la dobândirea sfințirii și sfințeniei precum și la întâlnirea, sacramentală, mistică, liturgică și euharistică cu Domnul nostru Iisus Hristos – Care este „ieri, azi și în veci Același”. Dar știm oare cu adevărat ce implică această primire a lui Iisus Hristos în trupul nostru? Un răspuns, în acest sens, ni-l dă Înaltpreasfințitul Părinte Dr. Serafim Joantă, Mitropolitul Ortodox Român al Europei Centrale și de Nord, care ne-a vorbit despre vrednicia și posibilitatea unirii cu Hristos prin Sfintele și Dumnezeieștile Sale Taine.

Stelian Gomboș: - Înaltpreasfinția Voastră, mulțumindu-vă pentru dragostea și bunătatea de a-mi acorda acest interviu, și înainte de a trece la subiectul propriuzis acestui interesant dialog, vreau să discutăm de faptul că vă desfășurați activitatea de mai bine de douăzeci în Occident, unde ați avut prilejul să observați cum evoluează diaspora românească. Dacă până în anul 1989 această diaspora era formată, cu precădere, din refugiați politici, deci o diaspora politică, după acest an marea masă a emigranților a fost formată din proletari și intelectuali care își căutau o viață materială mai bună. În cele ce urmează, aș dori să abordăm problema identității religioase, a culturii românești și a înțelegerii ecumenismului, într-o diaspora radical schimbată după anul 1990. Dar înainte de a intra în această problemă, aș dori să ne evidențiați câteva informații și date generale cu privire la structura Mitropoliei pe care o păstoriți din anul 1994.

Mitropolitul Serafim Joantă: - Da! Înainte de orice aș dori să vă spun că tipul de diasporă pe care l-ați descris adineauri, îl numim *diasporă economică*. Exilul de altădată, impus de regimul comunist, astăzi a dispărut. Acest tip de diasporă a cunoscut o adevărată explozie după anul 1989. În ce privește Mitropolia Germaniei, Europei Centrale și de Nord, vă pot spune că a fost înființată în anul 1993 la cererea unui număr impresionant de români din Germania, ea rupându-se de Arhiepiscopia Europei Occidentale și Meridionale înființate în 1948 de mitropolitul Visarion Puiu. Desigur la început a fost și ea Arhiepiscopie. Deci din anul 1993 Europa Centrală și de Nord formează o entitate religioasă constituită în Mitropolia noastră din două entități Arhiepiscopia Germaniei, Austriei și Luxemburgului, iar din anul 2008 avem o Episcopie a Europei de Nord. Jurisdicția noastră se întinde așadar asupra acestor țări. Suntem trei episcopi în toată Mitropolia: Eu, ca mitropolit, P.S. Macarie care vine de la Cluj Napoca, la Stokolm (pentru Europa de Nord) și P.S. episcop vicar Sofian Brașoveanul cu sediul la Munchen.

Stelian Gomboș: - Câte parohii aveți acum în Mitropolia Germaniei și a Europei de Nord? Aveți suficiente biserici pentru oficierea serviciilor religioase?

Mitropolitul Serafim Joantă: - La ora actuală avem 57 de parohii, în Germania, Austria și Luxemburg, mai multe filii, aproximativ 55 de preoți și mai mulți diaconi. Problema care ne frământă și a făcut-o de la bun început este aceea a construirii de biserici, de locașuri proprii. În anul 1994, când am fost instalat ca mitropolit, în teritoriul canonic al

Mitropoliei noastre, aveam doar două biserici la Malmö (Suedia) și o capelă la Salzgitter, în rest, absolut nimic. La ora actuală, după un efort constant pe această linie, avem aproximativ 10 biserici care ne aparțin. Unele cumpărate altele construite ca cele de la Viena sau Salzburg, altele primite ca cea de la capucinii dintr-un orășel din Austria. Avem, așadar, zece biserici pentru cincizeci și cinci de parohii. Vă dați seama patruzeci și mai bine de parohii nu au biserici proprii unde să poată sluji preoții! Slujim în biserici romano-catolice sau protestante pe care le închiriem sau în care suntem lăsați să slujim. Misiunea noastră este foarte limitată din cauza lipsei de biserici. Avem nevoie chiar de niște săli în care să rămânem după Sf. Liturghie, fie pentru o masă, fie pentru o cafea, astfel având posibilitatea să ne cunoaștem mai bine, dat fiind faptul că majoritatea credincioșilor parcurg uneori sute de kilometri pentru a putea participa la Sfânta Liturghie; sau pentru participarea la întruniri și conferințe. Toate acestea cu scopul de a păstra, așa cum ați spus și dumneavoastră, identitatea noastră ortodoxă românească, culturală, națională. Eu insist aici, și acolo, pe faptul că dacă suntem români noi trebuie să conștientizăm că avem o identitate a noastră proprie. Nu poți să fii european, universal fără o identitate proprie locală. Fiecare om în această lume s-a născut într-un anumit loc, a fost marcat de o cultură de o tradiție, de o confesiune religioasă căreia îi aparține. Oriunde merge în lume duce cu el această zestre. La fel și noi românii ne ducem în Occident sau în altă parte, suntem totuși români plecați dintr-o țară, dintr-o Biserică, dintr-o cultură, dintr-o limbă. Ori, dacă le uităm sau nu vrem să ținem cont de acestea ne vom desfigura identitar. Nu putem fi europeni, occidentali, nu pot fi german decât în măsura în care sunt român pentru că asta e identitatea mea. Și atunci mă adaptez noilor condiții fără să neg nimic din identitatea mea. Pentru că dacă aș face-o m-aș desființa ca om și nimeni nu mi-o cere, nimeni nu pretinde să-ți negi identitatea, dar mă îmbogățesc, cresc, mă dezvolt cu ceea ce întâlnesc acolo și nu mă desfigurez uitând cine sunt... .

Stelian Gomboș: - Aș face chiar o comparație. Dacă vom privi o pădure în ansamblul ei ea este o unitate de copaci. Apropiindu-ne mai mult, vom putea observa, că sunt diferite esențe lemnoase. Fagul este fag, pinul este pin, salcâmul este salcâm. Cu alte cuvinte, nu este nicio problemă faptul că românii se adaptează și se integrează în societățile occidentale, dar este esențial să nu-și uite esența. Se vorbește foarte mult despre capacitatea intelectuală deosebită a românilor, însă și despre problema că se pierd foarte repede ca grupuri identitare printr-o adaptare *precoce*... se integrează foarte repede, dar la fel de repede își renegă identitatea națională și religioasă. Ați simțit această fragilitate spiritual-identitară la românii din Occident?

Mitropolitul Serafim Joantă: - Așa este! Doar că în ultimul timp acest fenomen de absorbție identitară, datorită Bisericii, este din ce în ce mai rar întâlnit. Nici o altă instituție românească din Occident nu face atât de mult pentru păstrarea identității românilor. Trebuie precizat că Biserica nu încearcă crearea unor ghetouri etnice. Departe de noi gândul acesta! Dorim să ne integrăm, este firesc, este normal, altfel ai fi ca un intrus, dar fără pierderea identității. Și atunci eu nu înțeleg de ce unii dintre românii noștri nu vor ca copiii lor să învețe acasă limba română, sau la școlile de duminică. Unii români sunt reticenți spunându-și că e mult mai bine ca pruncii lor să învețe limba germană sau franceză sau altă limbă și să nu-i mai încarce cu limba română. Aceasta este o gândire total nesănătoasă, pentru că copilul învață ușor mai multe limbi în același timp, iar acest lucru este o îmbogățire. Ori, noi încercăm să-i sensibilizăm și îi îndemnăm să-și învețe copiii limba română, pentru că germana sau oricare altă limbă o pot învăța foarte ușor. Sigur, sunt multe cazuri, și sper că sunt majoritare a celor care vorbesc, cu copii în limba română, acasă. Noi insistăm foarte mult pe această identitate care nu numai că este atât de bogată pentru că este vorba de Ortodoxie. Nemții, occidentalii în general, catolici și evanghelici când se apropie de valorile Ortodoxiei realizează bogăția extraordinară și faptul că acesta este creștinismul autentic, creștinismul care are vână mistică, spirituală, duhovnicească, cum nu au celelalte confesiuni care înseamnă de fapt, salvarea

omului modern. Nu o spunea Malraux acum aproape o sută și mai bine de ani că viitorul creștin va fi mistic sau nu va fi deloc? Ori Steven Runciman, un mare bizantinolog englez, spunea că viitorul creștinismului este Ortodoxia, pentru dimensiunea ei mistică, sacramentală, Liturghia ei, pentru frumusețea icoanelor ei, pentru faptul că pune accentul pe interiorizarea omului pe unirea minții cu inima cu liturghia ei, ori asta îl salvează pe om. Omul modern se împrăștie în lumea care vine asupra lui ca un tăvălug. Tu, ca om, dacă nu ai resorturi interioare, nu te unești cu Dumnezeu în inima ta, nu mai ai capacitatea să-ți cobori mintea în inimă și să te unești cu Dumnezeu, să te interiorizezi prin rugăciune, să te lași inundat de frumusețea rugăciunii, prin care primești puteri noi, curaj, te pierzi în lumea aceasta; și deci dacă noi avem această identitate, atât de bogată râvnită de alții trebuie să ne bucurăm de ea. Occidentalii își dau seama că au pierdut această vână spirituală, de aceea mulți dintre ei caută adevărul în religiile orientale care îi ajută să se interiorizeze, ori noi avem aici Ortodoxia noastră. Este datoria ortodocșilor să ne ducem în lume să transmitem lumii bogăția noastră cum încercăm să facem noi. Să știți că rămân uimit de cât interes poate ridica o biserică Ortodoxă în Occident. De exemplu biserica noastră din Nürenberg: primim anual sute, dacă nu chiar zeci de mii de grupuri care rămân uimiți de frumusețea picturilor. Ascultă cu atât interes când le vorbim de spiritualitatea ortodoxă, de Liturghia ușoară, de rugăciunea lui Iisus, de monahismul nostru, și mulți s-ar converti imediat, numai că nu e ușor să te convertești, pentru că trebuie să renunți la ceva...noi slujim în limba română acolo ori aceștia nu înțeleg limba, este foarte greu, dar ei sunt entuziasmați....iar noi poate ne rușinăm de ea ...

Stelian Gomboș: - Sau ne ferim de ea...

Mitropolitul Serafim Joantă: - Ne ascundem, nu o cunoaștem, foarte mulți nu o cunoaștem, este adevărat că suntem superficiali. Ne ducem în Occident dar nu știm mare lucru despre Ortodoxie, nu o cunoaștem ci doar afirmăm că suntem ortodocși. Marea șansă pe care o avem sunt parohiile ce se înmulțesc tot mai mult și că românii noștri pot avea la îndemână Biserica. Dacă nu au avut-o la îndemână acasă, pentru că au ignorat-o, acolo întâmpinând mai multe greutăți și trăind oarecum drama împrăștierii a plecării de acasă, pentru că e o dramă e o suferință, iar acest sprijin îl poți găsi doar în Biserică. Și, Dumnezeu să fie lăudat, că avem aceste biserici. Când te duci în Italia, în Spania, unde sunt foarte mulți români, este o viață extraordinară de ferventă, de dinamică. Toată lumea cântă, preoții slujesc frumos, pentru că noi episcopii am zis să fim misionari și să slujim Sfânta Liturghie foarte frumos și foarte inteligibil, să citim rugăciunile cu voce tare și inteligibil. Să citim rugăciunile cu voce tare. La sfințirea darurilor de pildă să citim cu voce tare *să se coboare Duhul Sfânt... Să fie pâinea aceasta ...*, iar credincioșii să rostească *Amin!* Cu alte cuvinte, *Așa să fie Doamne*, pecetluind prin răspunsul lor rugăciunea preotului. Pâinea să se transforme în Trupul Domnului iar vinul în Sângele Domnului nostru Iisus Hristos. Oamenii devin conștienți de ceea ce întâmplă la Sfânta Liturghie dacă participă activ. Mulți declară că trăiesc Sfânta Liturghie așa cum nu au trăit-o în țară. Mulți nu au participat la Liturghie în țară, iar în Occident și-au descoperit propria identitate ortodoxă. Se întâmplă adevărate minuni în acest sens prin lucrarea pastoral - misionară a Bisericii noastre...

Stelian Gomboș: - Înaltpreasfințite Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Serafim, în altă ordine de idei, revenind acum la tema și subiectul propriuzis al acestui dialog, acela al Sfintei Liturghii și Dumnezeieștii Euharistii, fiindcă știu că sunteți foarte preocupat de acest subiect deosebit de important din cadrul spiritualității noastre, vă rugăm să ne precizați și să ne lămuriiți ce este, de fapt, Sfânta Împărtășanie pentru un creștin ortodox?

Mitropolitul Serafim Joantă: - Sfânta Împărtășanie este Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos pe Care le primim la Sfânta Liturghie "spre iertarea păcatelor și spre viața de veci". După ce a săturat mulțimile în pustie cu cinci pâini și doi pești și cunoscând că iudeii au să vină să-L ia cu sila ca să-L facă rege pentru a-i hrăni mereu în chip minunat, Mântuitorul le vorbește oamenilor despre "pâinea vieții", "pâinea cea vie" sau "mâncarea cea

nepieritoare" din care cine mănâncă nu va mai flămânzi în veci. Apoi le spune: "Eu sunt pâinea cea vie, care s-a pogorât din cer. Cine mănâncă din pâinea aceasta viu va fi în veci. Iar pâinea pe care Eu voi da pentru viața lumii este trupul Meu" (Ioan 6, 5-55). Mai târziu, la Cina cea de Taină, Mântuitorul instituie Taina Euharistiei, prefăcând, prin binecuvântare, pâinea și vinul în trupul și sângele Său cu care îi împărtășește pe ucenici: "Luați mâncați, acesta este trupul Meu... Beți dintru acesta toți, acesta este sângele Meu..." și-i îndeamnă să facă aceasta spre pomenirea Sa. Este ceea ce au făcut Apostolii și primii creștini și ceea ce facem și noi astăzi la fiecare Sfântă Liturghie, când prin rugăciunea preotului și a credincioșilor Duhul Sfânt transformă ofranda de pâine și vin în Trupul și Sângele Domnului cu care ne împărtășim. Astfel Iisus Hristos își continuă prezența în lume nu numai duhovnicește, ci și în chip văzut, sub forma pâinii și a vinului euharistic.

Stelian Gomboș: - Înaltpreasfinția Voastră, care este efectul împărtășirii cu Sfintele Taine asupra noastră? Ne putem mântui fără Sfânta Împărtășanie?

Mitropolitul Serafim Joantă: - Fără împărtășirea cu Sfintele Taine nu putem trăi cu adevărat în Iisus Hristos, nu putem avea viață în noi. "Adevărat, adevărat zic vouă, dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi. Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică și Eu îl voi învia în ziua de apoi" (Ioan 6, 53-54). Nu ne putem deci mântui fără să ne împărtășim cu Trupul și Sângele Domnului. Tocmai de aceea copiii, după Botez și ungerea cu Sfântul și Marele Mir, primesc imediat și Sfânta Împărtășanie. În același timp, Sfânta Împărtășanie este pentru creștini adevărată mâncare și adevărată băutură care ne ajută să creștem în Iisus Hristos și să devenim una cu El. Mântuitorul zice: "Trupul Meu este adevărată mâncare și sângele Meu adevărată băutură. Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el" (Ioan 6, 55-56). Dacă nu ne hrănim mereu cu Iisus Hristos din Sfânta Împărtășanie nu putem crește duhovnicește și, cu atât mai mult, nu putem deveni una cu El. Sfânta Împărtășanie ne transformă, încetul cu încetul, în Iisus Hristos însuși. Căci "firea celui mai tare schimbă firea celui mai slab", zic Părinții. Cei care nu vor să se împărtășească - și aceștia, din păcate, sunt majoritatea credincioșilor noștri de astăzi - rămân departe de Iisus Hristos, chiar dacă li se pare că-L urmează. Când Mântuitorul nostru Iisus Hristos vorbea despre pâinea cea vie care este Trupul Său și zicea că cine nu mănâncă din această pâine nu are viață în el însuși, mulți din cei ce-L urmau L-au părăsit căci spuneau: "Greu este cuvântul acesta! Cine poate să-l asculte" (Ioan 6, 60). Așa și astăzi, mulți nu înțeleg rostul Sfintei Împărtășanii și stau departe de ea, spre marea lor pagubă.

Stelian Gomboș: - Cât de des trebuie să primim Sfânta Împărtășanie? Vă rugăm să ne explicați dacă regula de 40 de zile între cuminecări este corectă.

Mitropolitul Serafim Joantă: - În mod normal, toți cei care participă la Sfânta Liturghie, care este Jertfa nesângeroasă și Cina Domnului, trebuie să se împărtășească. Nimeni nu se duce la o cină fără să mănânce ceea ce i se pune înainte. Altfel jignește pe cel ce oferă cina. Canoanele (8 și 9 ale Sfinților Apostoli, 2 al Sinodului VI Ecumenic, 1 al Sinodului VII Ecumenic...) condamnă pe cei ce participă la Sfânta Liturghie și nu se împărtășesc. Împărtășirea la 40 de zile este o tradiție recomandată de mulți dintre duhovnicii noștri, dar ea nu poate fi susținută teologic. Dacă suntem consecvenți cu teologia euharistică, toți membrii Bisericii, deci toți creștinii, sunt ținuți să participe în fiecare duminică la Sfânta Liturghie și să se împărtășească cu Sfintele Taine. În cazul în care săvârșim păcate grave, de moarte, cădem din starea de har și ne pierdem calitatea de membri ai Bisericii, deci nu mai putem participa la Sfânta Liturghie și nu ne mai putem împărtăși cu Sfintele Taine decât după ce ne spovedim și împlinim un canon de pocăință. În rugăciunea de după spovedanie, preotul duhovnic se roagă lui Dumnezeu, zicând "... împacă-l și-l unește (din nou) pe dânsul cu Sfânta Ta Biserică..." Spovedania deci ne repune în starea de har sau de membri ai Bisericii. În vechime, cei opriți de la Sfânta Împărtășanie părăseau biserica odată cu catehumenii, la

ectenă "cei chemați ieșiți..." Mulțumim lui Dumnezeu că foarte mulți din credincioșii noștri, în primul rând copiii și cei în vârstă, nu trăiesc în păcate de moarte. Aceștia ar trebui încurajați de preoții duhovnici să se împărtășească cât mai des, chiar regulat. Iar dacă nu fac aceasta preoții, credincioșii înșiși trebuie să ceară să se împărtășească cât mai des cu puțință.

Stelian Gomboș: - Care sunt criteriile, condițiile și obligațiile pentru a primi Sfânta Împărtășanie?

Mitropolitul Serafim Joantă: - Singura condiție pentru a primi Sfânta Împărtășanie este aceea de a nu trăi în păcate de moarte care alungă de la noi harul Duhului Sfânt, ne despart de Iisus Hristos și de Biserică. Păcatele cele mai grele sunt lepădarea de Iisus Hristos sau necredința, crima (inclusiv avortul, dar și folosirea anticoncepționalelor pentru că acestea toate provoacă avorturi timpurii, până la 14 zile după zămisirea pruncului, sau a altor mijloace care împiedică nașterea de prunci), desfrâul, ura, asuprirea semenilor (prin neplata muncii sau munca necinstită), iubirea de arginți, beția, fumatul... Pentru aceste păcate trebuie neapărat să ne spovedim și să facem un canon de pocăință, după care ne putem împărtăși cu binecuvântarea duhovnicului. Desigur că de fiecare dată când ne împărtășim trebuie să încercăm să avem pace în suflet, să cerem iertare de la cei pe care i-am putut supăra cu voie sau fără voie și să citim canonul de rugăciune pentru Sfânta Împărtășanie. Cei căsătoriți sunt ținuti să se abțină de la relațiile conjugale cel puțin o zi înainte și una după primirea Sfintei Împărtășanii.

Stelian Gomboș: - Înaltpreasfințite Părinte Arhiepiscop și Mitropolit, fiecare împărtășire trebuie să fie precedată de post și spovedanie?

Mitropolitul Serafim Joantă: - Spovedania este legată de păcatele săvârșite, îndeosebi de păcatele mari, de moarte. Cum toți păcătuim, este foarte bine să ne spovedim cât mai des cu puțință, chiar dacă nu avem păcate mari. În fond, păcatul cel mai mare este cel care ne robește, chiar dacă nu-l găsim printre păcatele mari. Tocmai de aceea călugării și credincioșii evlavioși se spovedesc dacă nu săptămânal, cel puțin odată pe lună. Dar nu trebuie să așteptăm săptămâna sau luna ca să ne spovedim, ci trebuie să ne spovedim de fiecare dată când am săvârșit un păcat pentru care conștiința ne mustră. Spovedania s-a legat de împărtășire atunci când aceasta a devenit rară sau chiar foarte rară, cum se întâmplă din păcate și astăzi. Se înțelege de la sine că dacă cineva se împărtășește foarte rar trebuie să se spovedească de fiecare dată înainte de a se împărtăși. Dar cel ce se împărtășește des, săptămânal sau chiar zilnic, acela nu trebuie să se spovedească neapărat de fiecare dată. Păcatele ni se iartă și prin Sfânta Împărtășanie. Important este să fim sinceri cu noi înșine și în fața lui Dumnezeu, să nu ascundem vreun păcat și să ne socotim mereu nevrednici. În legătură cu postul, trebuie să spunem că nici el nu este legat de împărtășire, deși este bine să ne pregătim pentru Sfânta Împărtășanie și cu post. Aceasta depinde iarăși de frecvența împărtășirii. Cei care se împărtășesc rar trebuie să postească înainte de a se împărtăși, mai cu seamă dacă nu țin posturile rânduite de Biserică. Cei care respectă întru totul regulile postului, aceștia se vor reține înainte de împărtășire de la carne și de la viața conjugală (dacă este perioada dulcelui). Dar nimeni nu ne oprește să postim chiar mai multe zile de fiecare dată când ne împărtășim, chiar dacă este sâmbăta sau duminica. Însă sâmbăta și duminica nu se ajunează.

Stelian Gomboș: - Noi putem afirma, spune și susține cu toată convingerea că suntem vrednici să primim Sfânta Euharistie?

Mitropolitul Serafim Joantă: - Nu, nimeni nu este vrednic să primească Sfintele Taine ale lui Iisus Hristos. Însă faptul că nu suntem niciodată vrednici să ne împărtășim nu înseamnă că nu ne mai împărtășim deloc. Nu înseamnă nici să păcătuim în continuare, pentru că oricum suntem nevrednici de Sfânta Împărtășanie. Viața creștină este exigentă și înseamnă o luptă permanentă cu păcatul și cu patimile pentru dobândirea virtuților sau a deprinderilor bune. Când păcătuim grav, ne spovedim, facem canonul de pocăință și apoi ne reintegrăm în

Biserica prin primirea Sfintelor Taine. Conștiința păcătoșeniei și a nevredniciei, nu numai de a ne împărtăși, ci chiar și de a trăi și de a ne bucura de atâtea daruri ale lui Dumnezeu, trebuie să o avem toată viața. Dar această conștiință nu ne paralizează voința de a face binele, ci dimpotrivă o potențează, ne dă și mai multă râvnă de a duce o viață cât mai curată. Așa cum am spus, Sfânta Împărtășanie este adevărată mâncare și adevărată băutură pentru suflet și ni se dă "spre iertarea păcatelor și spre viața de veci". Dacă trupul nu poate trăi fără mâncare și fără băutură, nici sufletul nu poate trăi cu adevărat fără Sfânta Împărtășanie.

Stelian Gomboș: - Înaltpreasfinția Voastră, ce și cum putem face pentru a trece peste ispitele vieții cotidiene, ca să ne unim cât mai des cu Iisus Hristos?

Mitropolitul Serafim Joantă: - Să dorim din toată inima să ne unim cu Iisus Hristos euharistic. Să ne formăm treptat conștiința că o Liturghie la care nu ne-am împărtășit rămâne pentru noi nedeplină. Nu trebuie să ne fie teamă de Sfânta Împărtășanie. Teamă trebuie să avem față de păcat. Este adevărat că atunci când preotul ne cheamă la împărtășire zice: "Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați". Însă frica de Dumnezeu înseamnă frica de păcatul prin care-L supărăm pe Dumnezeu. Când iubim pe cineva cu adevărat, ne temem să nu facem ceva care să-l supere. Este vorba de frica sfântă despre care înțeleptul spune că este începutul înțelepciunii (Pilde 1, 7), și nu de frica de pedeapsă. Căci Dumnezeu nu pedepsește pe nimeni. Suferințele și încercările vieții pe care noi le numim pedepsele lui Dumnezeu sunt de fapt consecințele firești ale păcatelor noastre. "Căci ce seamănă omul, aceea va și secera" (Gal. 6, 7), chiar dacă noi nu vedem întotdeauna legătura directă între păcatul săvârșit și necazul sau boala care vin asupra noastră. Există o lege a compensației duhovnicești: tot răul săvârșit se întoarce, mai devreme sau mai târziu, asupra noastră. Credința și iubirea lui Dumnezeu din toată inima ne salvează din orice ispită. Dacă spunem că noi credem în Dumnezeu și-L iubim, atunci vom lucra totul ca pentru Dumnezeu și nu ca pentru oameni (Col. 3, 23), adică vom face totul din inimă: vom gândi cu inima, vom vorbi cu inima și vom lucra cu inima. Iar Dumnezeu Care locuiește în inima noastră va lucra toate spre binele nostru al celor ce-L iubim (cf. Rom 8, 28). El ne va apăra de tot răul, ne va feri de ispite sau dacă am căzut în ispită ne va scoate grabnic din ea, ne va da curaj în lupta cu greutățile inerente ale vieții. Dumnezeu nu ne părăsește niciodată dacă noi nu-L părăsim pe El. Trebuie să încercăm să conștientizăm mai mult prezența lui Dumnezeu în noi și prin aceea că ne încredințăm Lui, zi de zi, în toate situațiile concrete ale vieții, încercând să descoperim voia Lui pentru ca să nu facem nimic după voia noastră. Dacă ne străduim să fim mereu cu Dumnezeu și ne ferim de păcatele mari opritoare de la Sfânta Împărtășanie, atunci ne putem împărtăși la fiecare Sfântă Liturghie.

Stelian Gomboș: - Ce se întâmplă cu cei care "fură" Sfânta Împărtășanie? Mai este tămăduitoare pentru aceștia?

Mitropolitul Serafim Joantă: - Să știți că cei care "fură" Sfânta Împărtășanie se aseamănă cu Iuda, care la Cina cea de Taină a primit, ca toți ceilalți Apostoli, trupul și sângele Domnului, dar spre osândă. Sfântul Evanghelist Ioan ne spune că "după pâine (împărtășire) a intrat în el satana" și că "după ce a luat bucațica de pâine a ieșit numaidecât. Și era noapte" (13, 27. 30). Iuda a venit la Cină cu gânduri ascunse, căci cu o zi înainte îl vânduse pe Iisus pentru 30 de arginți. Dacă și-ar fi mărturisit păcatul, ar fi fost salvat. Astfel s-a osândit pe sine însuși pentru păcatul nemărturisit. De Sfânta Împărtășanie trebuie să ne apropiem cu pace în suflet și cu conștiința nevredniciei. Numai atunci ea va lucra la tămăduirea firii de neputințele noastre sufletești și trupești, pe măsura credinței și efortului propriu pentru despățimire și sfințire a vieții. Sfânta Împărtășanie nu ne transformă decât în măsura angajării noastre prin asceză la despățimirea și sfințirea personală. Putem să ne împărtășim în fiecare zi, dar dacă nu ne luptăm prin rugăciune și înfrânare să ne curățim de patimi, nu vom scăpa de ele. Mai mult, ca în cazul lui Iuda, Împărtășania luată cu nepăsare sau în stare de păcate de moarte ni se face spre osândă, adică ne afundă și mai mult în păcat. Dar și refuzul Împărtășaniei timp

îndelungat, chiar din motive de evlavie sau lipsă de pregătire, poate fi semnul unei vieți duhovnicești superficiale. Părinții Bisericii au încurajat întotdeauna pe credincioși să se spovedească cât mai des și să se împărtășească cu pregătirea necesară.

Stelian Gomboș: - Cât de lungă poate fi perioada de canon, în care suntem opriți de la Sfânta Împărtășanie?

Mitropolitul Serafim Joantă: - Mai întâi să spunem că păcatul nu trebuie văzut juridic ca încălcarea poruncilor lui Dumnezeu pentru care primim ca pedeapsă un anumit canon. Păcatul este o boală sufletească, iar canoanele nu sunt pedepse, ci mijloace de tămăduire. Suntem opriți de la împărtășire pentru un timp, pentru ca în această vreme să ne pocăim în mod deosebit pentru păcatele săvârșite, prin post mai aspru, prin rugăciune înmulțită, prin fapte bune... Astfel pocăința ne vindecă sufletul și atrage asupra noastră harul Duhului Sfânt. Asprimea canoanelor arată gravitatea păcatului. De pildă, pentru adulter, Părinții opresc de la împărtășire 15 ani; pentru desfrânare 7 ani; pentru avort, 15-20 de ani... Sfântul Ioan Postitorul reduce până la jumătate și chiar mai mult numărul anilor celor care se angajează la post sever și fac sute de metanii pe zi, semn al unei pocăințe profunde. Deci intensitatea pocăinței, adică a părerii de rău și întoarcerea radicală de la păcat, concretizată în fapte, determină vremea opririi de la Sfânta Împărtășanie, care este și o vreme de probă că ne-am vindecat cu adevărat de boala păcatului. De pildă, Părintele Arhimandrit Ilie Cleopa era mai exigent și mai pretențios, în acest sens... Părintele Profesor Dumitru Stăniloae († 1993) și alți mulți teologi și aleși părinți duhovnicești însă erau de părere ca, în vremea noastră de slăbire a credinței, duhovnicii să nu oprească pe cei care se pocăiesc cu adevărat mai mult de trei ani. Duhovnicul trebuie însă să urmărească îndeaproape evoluția vieții duhovnicești a penitentului și să-l ajute să nu se întoarcă din nou la păcatul săvârșit.

Stelian Gomboș: - Înaltpreasfinția Voastră, acum, la finalul acestui dialog duhovnicesc, mult folositor, vă adresez o întrebare puțin mai delicată ori mai complicată însă deseori întâlnită ca problemă pastorală, și anume: se poate împărtăși femeia în perioada de "necurăție", lăuzie?

Mitropolitul Serafim Joantă: - Aceste perioade din viața unei femei sunt naturale și nu o pot întina. Numai păcatul îl întinează pe om pentru că păcatul este împotriva naturii create de Dumnezeu bună și curată. Din tradiția cea mai veche, când participarea la Sfânta Liturghie însemna și împărtășirea cu Sfintele Taine, s-a moștenit ca femeia să nu se împărtășească în perioadele amintite, în care sănătatea ei este mai fragilă (mai ales în timpul lăuziei), scutind-o astfel de efortul de a participa la slujbă și de a se pregăti pentru împărtășire. Dar și din evlavie deosebită față de Sfânta Împărtășanie, femeile se abțin în aceste perioade de a se împărtăși. Totuși în caz de boală sau pericol de moarte, ele trebuie să se împărtășească, în orice situație s-ar afla.

Stelian Gomboș: - Înaltpreasfințite Părinte Arhiepiscop și Mitropolit, vă rog ca acum, în încheierea acestui dialog de suflet, să transmiteți tuturor, un cuvânt duhovnicesc.

Mitropolitul Serafim Joantă: - Îi rog pe toți să privească Biserica, Credința, Rugăciunea, Postul, Sfintele Slujbe, Sfintele Taine și Sfânta Liturghie și, de altfel, tot ceea ce ne recomandă Mântuitorul nostru Iisus Hristos în Sfintele Evanghelii, ca pe o bucurie, ca o pe mare binecuvântare, o pe necesitate a vieții. Cum a spus Părintele Rafael Noica: "Ortodoxia este firea omului". Trăind cu adevărat credința ortodoxă, ea ne duce la împlinirea firii noastre. Aceasta este viața noastră. Este normal să îl cauți pe Dumnezeu, și pe El trebuie să Îl cauți cu această bucurie, cu seninătate, cu acest firesc al nostru, iar nu din obligație.

Stelian Gomboș: Vă mulțumesc foarte mult pentru acest interviu, Înaltpreasfinția Voastră, dorindu-vă, în continuare, mult spor și multe împliniri duhovnicești!...

Interviu realizat de Stelian Gomboș